

Uitvoeringstoets van UWV over de Invoeringswet WIA

1. Inleiding

Medio december 2004 is ons het concept van de Invoeringswet WIA (verder Invoeringswet) voorgelegd met het verzoek daarover een uitvoeringstoets uit te brengen. Deze Invoeringswet regelt niet alleen een aantal technische zaken rond de invoering van de wet WIA, zoals het overgangsrecht en wijzigingen in bestaande wetgeving. Ook vult de Invoeringswet een aantal onderdelen in van de wet WIA, die in het concept van deze wet waarover wij in juli en augustus 2004 een uitvoeringstoets uitbrachten, nog niet (volledig) waren geregeld. Het gaat hierbij om de onderdelen financiering en gegevensverstrekking aan derden.

Invoering van het sluitstuk van de stelselherziening WAO (de WIA en de Invoeringswet) is voorzien voor 1.1.2006. Op die datum is ook invoering van de stelherziening met betrekking tot de premieheffing en -inning voorzien. Deze stelselherzieningen raken elkaar direct op het punt van financiering en de ter zake te ontwikkelen administratie. Om die reden wordt in deze nota niet alleen de uitvoerbaarheid van de Invoeringswet zelf verkend, maar wordt tevens nagegaan of gelijktijdige invoering van WIA, Invoeringswet WIA en WALVIS/SUB/Wfsv per 1.1.2006 mogelijk is.

Uitgangspunt bij deze verkenning is primair dat wij al het mogelijke willen doen om te voldoen aan de politieke wens om de beide stelselherzieningen tegelijk per 1.1.2006 in te voeren. Tegelijkertijd is het onze verantwoordelijkheid als uitvoeringsorganisatie om daarmee gepaard gaande risico's en knelpunten te signaleren. Waar er sprake is van te grote risico's en knelpunten zullen wij voorstellen doen voor een alternatieve oplossing.

In deze nota beperken wij ons tot hoofdlijnen. Opmerkingen van meer detaillistische of technische aard worden separaat aan het Ministerie van SZW aangeleverd.

2. De stand van zaken met betrekking tot de wetgeving en voorbereiding van de invoering

Van belang voor invoering per 1.1. 2006 van de stelselherziening premieheffing en WAO is allereerst dat de wetgeving bekend is. De stand van zaken op dat punt is als volgt:

2.1. WALVIS/SUB/WFSV

Aangezien de parlementaire behandeling is afgerond zijn de specificaties voor de uitvoering voldoende bekend. De voorbereiding op de invoering is vanwege de grote technische en administratieve complexiteit van deze stelselherziening in 2003 gestart. De voorbereiding is ver gevorderd en voorziet in de oplevering van produkten, functionaliteiten en deeltesten op korte termijn. Vanaf juni 2005 vinden uitgebreide ketentesten plaats van UWV, Belastingdienst en afnemers gezamenlijk.

Zonder nadere interventies is invoering van WALVIS/SUB/Wfsv per 1.1.2006 mogelijk. De Invoeringswet lijkt het echter noodzakelijk te maken om wel te interveniëren in wat tot nog toe is ontwikkeld.

De invoering van WALVIS/SUB/Wfsv betekent dat de doelsystemen voor de claimbeoordeling en uitkeringsvaststelling/betaling WALVIS-proof moeten worden gemaakt. In de periode 1.9.2005 tot 1.1. 2006 kunnen daardoor in die systemen geen wijzigingen meer worden aangebracht. In de periode kort daarvoor en daarna (1.7.2005 tot 1.4.2006) is afhankelijk van de aard van de regelgeving of die nog in de systemen kan worden verwerkt. Er zijn in elk geval in deze periode geen ingrijpende wijzigingen mogelijk.

2.2. WIA

De inhoud van de WIA is bekend in de versie zoals die voor advies naar de Raad van State is gegaan. Over de mogelijkheid om de WIA per 1.1.2006 in te voeren hebben wij in een brief van 17 augustus 2004 opgemerkt dat invoering per 1.1.2006 mogelijk is onder de volgende condities:

- de behandeling in de Tweede Kamer is ultimo 2004 afgerond;
- de Invoeringswet en de nadere regelgeving liggen in lijn met de WIA;

- voor een bedrijfsmatig verantwoorde uitvoering van de WIA is de ontwikkeling van een nieuw ICT-systeem noodzakelijk. Aangezien dit niet gerealiseerd kan worden voor 1.1.2006 zal de invoering gepaard gaan met noodvoorzieningen in de huidige systemen en voor een deel met handmatige beoordelingen. Tevens moet er rekening mee worden gehouden dat daardoor de verantwoordings- en beleidsinformatie nog niet aan alle eisen kan voldoen.

Vermoedelijk zal de WIA binnenkort bij de Tweede Kamer worden ingediend. Wanneer de behandeling in de Tweede Kamer wordt afgerond is niet duidelijk. Dit betekent dat op dit moment de definitieve wettelijke specificaties van de WIA nog niet bekend zijn. Ook de nadere regelgeving is nog niet in detail bekend. Voor de invoering van de WIA per 1.1.2006 is een mijlpalenplanning gereed. Met de voorbereiding is gestart – met uitzondering van die onderdelen die in de Invoeringswet worden geregeld.

Onduidelijk is of wijzigingen die in de Tweede Kamer worden vastgesteld – in wet of nieuwe nadere regelgeving - nog kunnen worden verwerkt. Dat is vanzelfsprekend afhankelijk van de aard van die wijzigingen en de impact op de systemen. Hierbij is de bevrozing van systemen vanwege de invoering van WALVIS van belang, hetgeen inhoudt dat de doelsystemen klaar moeten zijn op uiterlijk 1.9.2005. Dit betekent dat wij op dit moment niet kunnen garanderen dat uitvoering van de WIA, zoals die uiteindelijk in het Staatsblad zal verschijnen, per 1.1.2006 mogelijk is.

2.3. Invoeringswet WIA

Het concept van de Invoeringswet WIA is onderwerp van deze uitvoeringstoets. Vervolgens zal advies van de Raad van State worden gevraagd. Wanneer de behandeling in de Tweede Kamer wordt afgerond is niet duidelijk. De nadere regelgeving is nog niet in detail bekend. Dit betekent dat de definitieve specificaties van de Invoeringswet nog niet bekend zijn. Een analyse van de gevolgen van de Invoeringswet zelf en van die gevolgen voor invoering van WIA en WALVIS/SUB is in hoofdlijnen gereed en vormt de basis voor deze uitvoeringstoets. De voorbereiding van de invoering per 1.1.2006 moet nog starten.

Om dezelfde redenen als hierboven bij de WIA aangegeven is onduidelijk of wijzigingen die in de Tweede Kamer worden vastgesteld nog kunnen worden verwerkt. Gelet op de termijn waarop naar het zich nu laat aanzien de behandeling in de Tweede Kamer zal plaats vinden moet de mogelijkheid dat er nog systeemwijzigingen kunnen plaatsvinden als nihil worden beoordeeld. Dat betekent dat wij op dit moment ook niet kunnen garanderen dat uitvoering van de Invoeringswet, zoals die uiteindelijk in het Staatsblad zal verschijnen, per 1.1.2006 mogelijk is.

3. De belangrijkste gevolgen van de Invoeringswet WIA

In deze paragraaf beschrijven wij de belangrijkste gevolgen van de Invoeringswet en wordt, waar relevant, tevens een verband gelegd met de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv. Waar knelpunten en risico's voor de invoering per 1.1.2006 worden onderkend en deze onoverkomelijk lijken wordt per onderdeel tevens een alternatief gepresenteerd. In hoofdstuk 4 wordt een totaalbeeld gegeven van de mogelijkheden om de Invoeringswet, de WIA en WALVIS/SUB/Wfsv per 1.1.2006 integraal in te voeren en worden de in deze paragraaf afzonderlijk aangereikte alternatieven met elkaar verbonden.

3.1. Overgangsrecht

Het overgangsrecht houdt in hoofdlijnen in dat de huidige WAO blijft gelden voor iedereen, die voor 1 januari 2004 arbeidsongeschikt is geworden. Voor degenen die op of na 1 januari 2004 ziek worden geldt de WIA. Als gevolg daarvan is vanaf 29 december 2005 het nog slechts mogelijk aanspraak te maken op een WIA-uitkering en kunnen er geen nieuwe WAO-uitkeringen meer ontstaan. De criteria daarvoor zijn op zichzelf helder en uitvoerbaar. De eerbiediging van bestaande rechten betekent wel dat voor een steeds kleiner wordend aantal gevallen nog maximaal 47 jaar de kennis over de huidige WAO en de ondersteunende systemen in stand moeten blijven. Op termijn zal daardoor de verhouding tussen uitkeringslasten en uitvoeringskosten voor deze categorie disproportioneel worden.

3.2. Effecten van de Invoeringswet op de claimbeoordeling en uitkeringsverstrekking zoals voorzien in het wetsvoorstel WIA

De Invoeringswet heeft geen bijzondere nieuwe effecten op de claimbeoordeling en vaststelling van de hoogte en duur van de uitkering, zoals die is voorzien in het wetsvoorstel WIA. Dat betekent dat er daarvoor geen nadere voorzieningen in de doelsystemen behoeven te worden getroffen anders

dan al bekend was bij de beoordeling van het wetsvoorstel WIA. Een algemeen voorbehoud hierbij is uiteraard dat de definitieve specificaties van de WIA nog niet bekend zijn. Een specifiek voorbehoud geldt voor de betalingen van de uitkeringen en in dat kader de berekening van het bruto-netto-traject. Bij wet is UWV aangewezen als werkgever voor ca. 1.5 miljoen uitkeringsgerechtigden. Net als de overige werkgevers zullen wij daarom per 1.1.2006 het systeem van loonaangiften op nominatief en collectief niveau, waarin de Wfsv voorziet, invoeren. Gelet op de schaalgrootte en de verschillende soorten administraties voor de verschillende categorieën uitkeringsgerechtigden is die invoering voor UWV op zichzelf extra complex. Op de mogelijke effecten van de Invoeringswet hierop gaan wij in par. 3.5. in.

3.3. Wijzigingen REA

Knelpunten die aanleiding vormden voor de totstandkoming van de Wet REA waren de onoverzichtelijkheid van het bestaande reïntegratie-instrumentarium voor mensen met een handicap en de grote verschillen in toepassingsbereik en doelgroep van de instrumenten. We lijken naar die situatie terug te keren. Straks moet voor het instrumentarium in ten minste vijf verschillende wetten worden gezocht (ZW, WAO, WAZ, Wajong en WIA), waarbij iedere wet weer zijn eigen doelgroepen kent'. Wij betreuren de versnippering van het reïntegratie-instrumentarium en de doelgroepomschrijving als zodanig. Ook de versnippering van het REA-fonds over meerdere fondsen kan tot problemen leiden. Met name bestaat het risico, dat in geval van samenloopsituaties problemen inzake rechtmatigheid en verantwoordingsinformatie ontstaan. De wet REA biedt een eenduidigheid, die UWV en zijn rechtsvoorgangers voortdurend als positief hebben ervaren en die we node verloren zien gaan.

De tekst van de Invoeringswet en de Memorie van Toelichting leidt tot een aantal vragen en opmerkingen op het punt van loondispensatie, voorzieningen voor niet-werknemers en zelfstandigen, de no risk-polis en premiekorting, het starterskrediet, de mededelingsverplichting van verzekerden en het overgangsrecht. Deze vragen en opmerkingen zijn in bijlage 1 opgenomen.

3.4. Gegevensverstrekking

3.4.1. Gegevensverstrekking in het kader van de verzekering van risico's door de werkgever

Met de invoering van de WIA wordt een stelsel beoogd waarin aan de werkgever de mogelijkheid wordt geboden om bepaalde risico's met betrekking tot de loondoorbetaling, premiebetaling of het eigenrisicodragerschap bij een private verzekeraar onder te brengen. De werkgever is, voortvloeiend uit de keuze die hij binnen het WIA stelsel heeft gemaakt, primair zelf verantwoordelijk voor de levering van de juiste gegevens aan de private verzekeraar. Wij signaleren m.b.t. verstrekking van gegevens door UWV aan verzekeraars risico's, waardoor de privacybescherming van degenen op wie de gegevens betrekking hebben onvoldoende is gewaarborgd.

Gelet op de verantwoordelijkheidsverdeling die met de invoering van de WIA wordt beoogd en een optimale borging van de privacybescherming, zijn wij van mening dat de gegevensverstrekking door UWV in het kader van verzekeringen inzake de loondoorbetaling, premiebetaling of het eigenrisicodragerschap aan de werkgever moet plaatsvinden. Bij de gegevensverstrekking aan werkgever wordt een onderscheid gemaakt tussen het offertetraject en de uitvoering van de overeenkomst. De verstrekking vindt periodiek plaats aan de hand van een gegevensset. De door UWV voorgestelde gegevensset zal in samenwerking met het departement nog nader uitgewerkt moeten worden. Het gaat hier dan om de samenstelling van de gegevensset alsmede de frequentie van de (periodieke) gegevensverstrekking.

3.4.2. Medische gezondheidsgegevens

In het voorliggende wetsvoorstel kunnen verzekeraars op basis van de zinsnede "alle gegevens en inlichtingen ... die noodzakelijk zijn" in artikel 73, eerste lid onder d Wet SUWI UWV verzoeken ook medische gegevens en arbeidskundige rapporten en dergelijke te verstrekken. Met name bij full serviceverzekeringen eigen risicodragen WIA zal een beroep op dergelijke gegevens niet als niet noodzakelijk kunnen worden afgedaan. Indien een bevoegdheid van UWV tot het verstrekken van gegevens rechtstreeks aan verzekeraars geformuleerd wordt – een weg die UWV niet voorstaat - zou een expliciete uitsluiting van de verstrekking van medische gegevens in de wet zelf op zijn plaats zijn.

Tevens is het zeer wenselijk dat er duidelijkheid wordt gegeven over de mate waarin en de voorwaarden waaronder UWV/de verzekeringsarts gehouden is medische gezondheidsgegevens te verstrekken aan derden.

3.4.3. Bescherming arbeidsgehandicaptestatus

De beoogde bescherming van de arbeidsgehandicaptestatus gedurende de eerste twee maanden van een nieuw dienstverband is voor in het kader van de WAO te nemen beslissingen niet sluitend opgelost. Indien binnen de eerste, twee maanden ongeschiktheid tot werken intreedt en deze ongeschiktheid leidt tot een snelle beslissing inzake herleving/verhoging van de uitkering, moet deze beslissing aan de actuele werkgever worden uitgereikt als belanghebbende in de zin van de Awb. Hem zal daardoor de arbeidsgehandicaptestatus van betreffende werknemer duidelijk worden.

Indien deze situatie door de wetgever niet als wenselijk wordt geacht, zal hij een bepaling moeten opnemen waarbij zowel de gewenste bescherming gedurende de eerste twee maanden van het dienstverband wordt bereikt alsmede een voor UWV consistente regeling voor het uitvoeren van zijn taak.

3.4.4. Inwerkingtreding WIA en Invoeringswet WIA

De WIA en de Invoeringswet WIA zullen op 1 januari 2006 in werking treden. In het laatste kwartaal van 2005 zal UWV reeds gegevensverzoeken van werkgevers ontvangen met betrekking tot de verzekering van o.a. het eigenrisicodragerschap op grond van de WIA. Echter heeft UWV in 2005 geen wettelijke titel om de gegevens in het kader van de toekomstige wetgeving zoals de WIA aan de werkgever te verstrekken. Het is aan de wetgever om hier een adequate regeling voor te treffen

NB.: Hetzelfde geldt voor gegevensverstrekking aan de Belastingdienst in 2005 vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Wfsv en de Invoeringswet Wfsv.

De hiervoor genoemde onderwerpen zijn nader uitgewerkt in bijlage 2.

3.5. Financiering

3.5.1. Eigen risico dragen

a. Termijnen

De WIA regelt eigen risico dragen voor de IVA en voor de WGA. Voor de IVA gaat een periode van 4 jaar gelden, voor de WGA een periode van 10 jaar. Deze laatste periode is aanmerkelijk langer dan de termijn van eigen risico dragen in de huidige WAO (vijf jaar).

Als gevolg van de verlenging van deze termijn neemt het aantal mutaties, dat relevant is voor de administratie van eigen risico dragen sterk toe. In de huidige situatie is er in ca. 25% van de gevallen sprake van herverdeling van risico van de oorspronkelijke eigen risicodragers naar nieuwe bedrijven of nieuwe juridische entiteiten. Aangezien de gemiddelde levensduur van een onderneming zeven jaar is, moet worden gerekend met ten minste een verdubbeling van het aantal mutaties. Deze mutaties hebben niet alleen betrekking op de werkgeveradministratie. Ook in de uitkeringsadministratie moet de verschuiving van risico worden verwerkt. Het kan door die risicoverdeling voorkomen dat voor één uitkering een groot aantal werkgevers een deel van het risico draagt. In geval van betalingsonmacht dient de garantsteller de risico's van de werkgever over te nemen c.q. moeten de risico's op de garantsteller worden verhaald. Naarmate het aantal mutaties groter wordt, wordt dit proces steeds ingewikkelder.

Om deze complexiteit, verbonden met die langere termijn van eigen risico dragen, te beperken verdient het o.i. aanbeveling om de periode van eigen risicodragen te beperken tot vier jaar.

b. Invoering eigen risico dragen WIA per 1.1.2006

De Invoeringswet voorziet in invoering van eigen risicodragen IVA en WGA per 1.1.2006. Met betrekking tot de IVA wordt voorgesteld om werkgevers die eigen risicodragers WAO zijn van rechtswege ook eigen risicodragers IVA te laten zijn voor de WAO. Met betrekking tot de WGA geldt een andere procedure.

Op dit moment kent UWV ca. 70.000 eigen risicodragers WAO. Het ligt in de rede te verwachten dat deze werkgevers ook zullen opteren voor eigen risico dragen WGA. Tegelijkertijd is het ook mogelijk dat werkgevers zich uitsluitend voor eigen risico dragen WGA aanmelden.

Volgens de bestaande regelgeving dienen werkgevers die per 1.1.2006 eigen risicodrager willen worden voor 1.10.2005 een aanvraag in te dienen. Een volledige aanvraag dient voorzien te zijn van een garantieverklaring. Deze aanvragen zullen nog door UWV en nog niet door de Belastingdienst worden behandeld. Werkgevers die al eigen risicodrager zijn dienen een aanvullende garantieverklaring in te dienen.

Het is onmogelijk om binnen een kwartaal de – te verwachten – 70.000 aanvragen/aanvullende garantieverklaringen af te handelen. Zowel voor UWV als voor degenen, die de garantstelling moeten verzorgen. Afhandelen houdt in: registratie van de werkgever, beoordeling van de garantieverklaring, afgeven van een beschikking, en voorlichting aan de werkgever over rechten en plichten, doorgeven van de gegevens aan de Belastingdienst. Een administratief complicerende factor is voorts dat in november 2005 de conversie van de werkgeversregistratienummers van UWV naar loonbelastingnummers van de belastingdienst plaatsvindt.

Gelet op het potentiële aantal te behandelen aanvragen is het onvermijdelijk dat de beoordeling in een substantieel aantal gevallen pas na 1.1.2006 kan worden afgerond. Er ontstaan dan problemen in het premieaangifte- en afdrachttraject, omdat voor de betrokken werkgever met terugwerkende kracht de premies wijzigen. Dit leidt tot gecompliceerde correcties. Ook moeten door UWV inmiddels betaalde uitkeringen met terugwerkende kracht voor rekening van de eigen risicodrager worden gebracht. Noch voor de uitvoering, noch voor de werkgevers is dit een aantrekkelijk perspectief. Bovendien blijven de werkgevers dan nog geruime tijd met twee loketten te maken krijgen in plaats van het ene werkgeversloket dat met WALVIS/SUB/Wfsv wordt ingevoerd.

Wij stellen daarom voor om te regelen dat de eigen risicodrager WAO van rechtswege ook eigen risicodrager WIA wordt, zodat de hierboven beschreven procedure achterwege kan worden gelaten.

c. Administratie eigen risicodragen per 1.1.2006

In de toekomstige situatie zijn er voor de komende jaren drie soorten eigen risicodragen: WAO, IVA en WGA. Er ontstaan daardoor per 1.1.2006 vier categorieën van werkgevers:

1. werkgevers, die eigen risicodrager zijn voor WAO, IVA en WGA;
2. werkgevers, die eigen risicodrager zijn voor WAO, IVA en niet voor WGA;
3. werkgevers, die eigen risicodrager zijn voor WGA, maar niet voor WAO/IVA;
4. werkgevers, die geen eigen risicodrager zijn.

Deze categorieën dienen administratief te worden onderscheiden, ook omdat voor die verschillende categorieën verschillende premieregiems gaan gelden. Dit is op zichzelf op termijn mogelijk. Bij de voorbereiding op de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv kon hiermee echter nog geen rekening worden gehouden vanwege het ontbreken van de relevante wetgeving. Dit heeft tot gevolg dat een aantal wijzigingen moet worden doorgevoerd in inmiddels ontwikkelde specificaties voor de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv. We komen daar in de volgende paragraaf op terug.

3.5.2. Premieheffing en premiedifferentiatie

a. beoogde systematiek

Zoals hiervoor aangegeven gaan er per 1.1.2006 vier categorieën werkgevers ontstaan, waarvoor verschillende premieregiems ter financiering van de ZW-uitkeringen, de WAO-uitkeringen en de WIA-uitkeringen gaan gelden. Bovendien ontstaan er nieuwe premies en een nieuwe vorm van premiedifferentiatie voor de WGA. Hieronder is schematisch weergegeven hoe dat regiem er per 1.1.2006 in principe uitziet.

Verschuldigde premie vanaf 2006	ER WGA, WAO/IVA	ER WGA	ER WAO/IVA	Geen ER
1. gedifferentieerde premie AO-kas (WAO/IVA)		X		X
2. gedifferentieerde premie Werkhervattingskas (WGA) = nieuw			X	X
3. premie sectorfonds (ZW, WGA en IVA uitkeringen n.a.v. art. 29 Ziektewet) = nieuw	X	X	X	X
4. basispremie WAO/IVA/WGA t.b.v. AO-fonds	X	X	X	X

Ad 1: De gedifferentieerde premie WAO/IVA krijgt vorm conform de huidige Pemba-systematiek. Dat betekent dat er sprake is van een gemiddeld percentage, een rekenpercentage en een opslag of een korting. Voor grote bedrijven gaat het om een individuele opslag of korting afhankelijk van de individuele instroom in de WAO/IVA in het jaar t -2. Voor kleine werkgevers geldt een sectorale

opslag of korting. De toerekening van de IVA-uitkeringen aan een grote werkgever gebeurt op dezelfde manier als bij de huidige WAO-uitkeringen op basis van de Pemba-systematiek.

Ad 2: Werkgevers, die geen eigen risicodrager WGA zijn, betalen een gedifferentieerde premie werkhervattingskas. Net als bij de gedifferentieerde premie WAO/IVA bestaat de gedifferentieerde premie uit een van het gemiddeld percentage afgeleid rekenpercentage WGA plus een opslag of een korting WGA. De opslag of korting is afhankelijk van de individuele instroom in de WGA in het jaar t-2. Dit geldt zowel voor grote als voor kleine werkgevers. Dat betekent dat voor kleine werkgevers er anders dan voor de WAO nu en voor de WAO/IVA straks niet op sectorniveau wordt gedifferentieerd. Voorts doen zich bij de premiedifferentiatie WGA de volgende verschillen voor ten opzichte van de huidige PEMBA-systematiek:

- a. toerekening van de uitkeringslasten gedurende 10 jaar;
- b. het verschil tussen de loonaanvullingsuitkering WIA en de vervolguitering WIA moet uit de toe te rekenen lasten worden geëlimineerd;
- c. in de overgangsfase, waarin de WGA- premiedifferentiatie (deels) wordt berekend op basis van gerealiseerde WAO-lasten, wordt een correctiefactor toegepast;
- d. aan de categorieën grote en kleine werkgevers wordt een derde categorie (middelgroot) toegevoegd.

Met betrekking tot de onder b en d aangegeven uitzonderingen hebben wij eerder te kennen gegeven dat het onmogelijk is deze per 1.1.2006 in te voeren.

Ad 3 en 4: Bij de invoering van de WIA komt er een nieuwe financieringsregeling voor werknemers die bij ziekte zijn aangewezen op een ZW-uitkering en die nadien aanspraak maken op een WIA-uitkering. Daarbij bestaat een onderscheid tussen de WGA-uitkeringen en de IVA-uitkeringen aan vangnetters.

Voor de financiering van WGA-uitkeringen wordt zoveel mogelijk aangesloten bij de huidige financiering van de vangnet ZW-uitkeringen. Dit betekent:

De WGA-uitkeringen die volgen op een 'standaard'-ZW-uitkering worden gedifferentieerd op sectorniveau en gefinancierd uit het Sectorfonds (nu wachtgeldfonds).

De WGA-lasten die voor rekening komen van de uitzendbranche worden gemaximeerd. Het maximum wordt gesteld op 75% van de WGA-lasten. De WGA-lasten boven het maximum worden gefinancierd door alle werkgevers en wel via het Arbeidsongeschiktheidsfonds (landelijke basispremie).

Net als voor de ZW geldt een aparte regeling voor bijzondere vangnetgevallen als arbeidsongeschikten tengevolge van zwangerschap en bevalling, orgaandonoren en herintredende gedeeltelijk arbeidsongeschikten. Deze WGA-uitkeringen worden niet gedifferentieerd, maar worden gefinancierd door alle werkgevers en wel via het Arbeidsongeschiktheidsfonds (landelijke basispremie).

Voor de financiering van de IVA-uitkeringen aan vangnetters wordt aangesloten bij de financiering van de overige IVA-gevallen. Dat betekent:

- voor kleine werkgevers worden de IVA-uitkeringen die volgen op een 'standaard' ZW-uitkering de eerste vier jaar gedifferentieerd op sectorniveau en gefinancierd uit de Arbeidsongeschiktheidskas;
- voor grote werkgevers worden de IVA-uitkeringen die volgen op een 'standaard' ZW-uitkering de eerste vier jaar gedifferentieerd op individueel niveau en gefinancierd uit de Arbeidsongeschiktheidskas;
- de IVA-uitkeringen voor bijzondere vangnetgevallen worden door alle werkgevers gefinancierd en wel via het Arbeidsongeschiktheidsfonds (landelijk vastgestelde basispremie).

b. consequenties

Het onderscheid in vier categorieën werkgevers en in de hierboven beschreven systematiek van financiering en lastentoe rekening is voor een groot deel nieuw en administratief bijzonder complex. Het ontwikkelen en invoeren van nieuwe gegevensmodellen is daardoor noodzakelijk. Het is op termijn wel uitvoerbaar. De huidige administratie voorziet hierin echter niet en evenmin kon er bij de voorbereiding op WALVIS/SUB/Wfsv rekening mee worden gehouden. Invoeren van het gedifferentieerde systeem van eigen risico dragen en van de nieuwe systematiek van premieheffing heeft dan ook grote gevolgen voor hetgeen inmiddels voor de invoering van WALVIS/Sub/Wfsv is ontwikkeld.

Een deel van de voor de uitvoering noodzakelijke gegevens zal via de loonaangifte worden uitgevraagd, een ander deel zal vanuit de werkgeversadministratie van de Belastingdienst worden aangeleverd en een enkel gegeven zal door UWV zelf worden vastgesteld.

Het gaat materieel om de volgende gegevens:

- het toevoegen van nieuwe codes om de IVA- en WGA-uitkeringen te kunnen onderscheiden van andere uitkeringen;
- de verzekeringsplicht IVA en WGA;
- de gedifferentieerde premiepercentages WAO/IVA en WGA;
- het sectorale premiepercentage WAO/IVA;
- de basispremie WAO/IVA/WGA;
- het eigen risicodragen voor de WAO/IVA en voor de WGA.

Het laatste gegeven wordt vanaf 1-1-2006 vastgesteld en geregistreerd door de Belastingdienst en vervolgens aan UWV geleverd. UWV registreert dit gegeven in de Polisadministratie en de basisregistraties van de voormalige uvi's. In het kader van het overgangsrecht wordt het eigen risicodragen voor WAO/IVA en voor WGA nog uitgevoerd door UWV. Voor de registratie geldt echter hetzelfde als voor de informatie m.b.t. eigen risicodragers, die in de reguliere situatie van de Belastingdienst wordt ontvangen.

De overige gegevens worden (onder meer) vanuit het nominatieve deel van de loonaangifte verkregen.

Dat vergt een aanpassing van de loonaangifte door de Belastingdienst.

Naast het nominatieve deel van de aangifte zal overigens ook het collectieve deel moeten worden aangepast met de toevoeging van de nieuwe af te dragen premies en het premieloon dat basis is voor de premiedifferentiatie WGA.

De impact van opname van deze gegevens binnen de polisadministratie verschilt per gegeven.

Deze impact bestaat onder meer uit:

- aanpassing gegevensmodel Polisadministratie;
- aanpassing van inkomende berichten en elektronische contactpunten / verbindingen met de Belastingdienst.
Een eerste globale telling levert het beeld op dat minimaal 24 berichten/contactpunten in meerdere of mindere mate moeten worden aangepast. Voor de ontvangende partij – UWV- interne afnemers, Belastingdienst en externe afnemers - betekent dit dat ook daar aanpassingen in gegevensmodel en (ontvangst)controles zullen moeten worden gedaan. Vervolgens zullen ook convenanten of afspraken met afnemers dienovereenkomstig moeten worden gewijzigd;
- aanpassing van polisprocessen en -systemen, die deze gegevens moeten gebruiken, met name het proces, dat gegevens uit de loonaangifte verwerkt, het proces dat de gegevens over inhoudingsplichtigen (werkgevers) onderhoudt en de voorraadcontroleprocessen;
- aanpassing van uitgaande berichten aan afnemers en contactpunten met de Belastingdienst;
- aanpassing van de Monosynch-voorziening¹ alsmede eventuele noodzakelijke aanpassingen in de basisregistraties van de voormalige Uvi's.
Een deel van de additionele gegevens zal gesynchroniseerd moeten worden naar de basisregistraties. Iedere wijziging in de Monosynch-functionaliteit leidt per definitie tot minimaal 6 aanpassingen op decentraal niveau.
Als inderdaad tot aanpassing van de basisregistraties wordt besloten, zullen ook de Monosynch-voorziening en de berichten moeten worden aangepast. Indien de basisregistraties niet worden aangepast, zullen de additionele gegevens op andere wijze moeten worden ontsloten voor de afdelingen AG en WW. Dat levert dan weer nieuwe processen en gegevensleveringen op.

Voorts moeten – zoals eerder opgemerkt - in het kader van de beoogde systematiek van premiedifferentiatie en eigen risico dragen nieuwe gegevensmodellen worden ontwikkeld voor de toerekening van lasten aan individuele werkgevers. Het ontwikkelen van nieuwe gegevensmodellen is per definitie een grote ingreep in bestaande of in ontwikkeling zijnde processen.

Uitvoeringsrisico's

Zoals uit het voorgaande blijkt brengt ingrijpen in de WALVIS/SUB/Wfsv –voorbereiding zeer grote risico's met zich mee voor de realisatie voor dit programma c.q. voor de kwaliteit van de

¹ Deze voorziening zet informatie van de Polisadministratie over naar de basisregistraties van de voormalige Uvi's.

administratie. De kans op een chaotische invoering en een administratie die vele mankementen vertoont is groot. Dat werkt ook door naar de administratieve ondersteuning van de WIA-processen en kan vergaande gevolgen hebben voor een juiste premietoerekening en bijgevolg weer voor de bruto-netto berekeningen in salarisadministraties en uitkeringen.

Wij stellen om die grote risico's te minimaliseren daarom voor om vooralsnog als volgt te werk te gaan:

- het aantal categorieën werkgevers wordt beperkt tot 2 (eigen risico dragen WAO/IVA/WGA en niet eigen risico dragen);
- voor de premieheffing en premiedifferentiatie wordt de huidige Pembasystematiek gehanteerd voor alle lasten – WAO, IVA en WGA – gezamenlijk.

In hoofdstuk 4 gaan wij hier verder op in

3.5.3. Mitigeren rentehobbel

In de Memorie van Toelichting wordt uiteengezet dat ten behoeve van het creëren van een gelijk speelveld tussen verzekeraars en UWV de rentehobbel voor verzekeraars wordt gemitigeerd door een opslag op de WGA-premie voor UWV. Naar onze opvatting is er door deze beslissing geen sprake van een gelijk speelveld. De verzekeraars hebben het voordeel van markt bereik in de eerste twee jaar van ziekte (waar UWV geen rol mag spelen), van grote acquisitiemogelijkheden en van het kunnen offreren van zeer actuele premies. Dit laatste kan UWV gelet op de gekozen systematiek van premiedifferentiatie – waarbij de differentiatie wordt bepaald op de gerealiseerde lasten in het jaar t -2 – niet. Met betrekking tot het mitigeren van de rentehobbel merken wij verder het volgende op:

Voor de berekening van de rentehobbel is voor 2006 uitgegaan van een basisinstroom in de WAO van 73.000 gevallen. Deze 73.000 is het gemiddelde tussen de hoge (80.000) en de lage instroom (66.000), die ten grondslag hebben gelegen aan berekeningen van het CPB voor de structurele toekomstige bestandsomvang en die door SZW zijn gebruikt in de Memorie van Toelichting WIA. Op basis van deze 73.000 wordt berekend dat er in 2006 in de WIA een instroom is van 50.000, waarvan 19.000 IVA en 31.000 WGA. Dit laatste getal is weer de basis geweest voor het berekenen van de opslag van 0.84% op de UWV-premie.

De raming van de instroom in de WIA voor 2006 is echter te hoog. De instroom in de WAO komt in 2004 uit op ca. 58.000. Rekening houdend met demografische factoren en met een aantal effecten van de stelselherziening (verlenging loondoorbetalingsverplichting, aanscherping Schattingsbesluit en ophogen van de drempel van 15 naar 35%) komt de instroom in de WIA dan in 2006 op ca. 37.000 gevallen uit. Onze interne meerjarenprognoses wijzen erop dat ook in 2007 en 2008 de instroom in de WIA ongeveer op dit niveau zal liggen. De verdeling tussen IVA en WGA ligt in de orde van grootte van 16.500 resp. 20.500. Een op basis van deze gegevens berekende opslag op de UWV-premie zou neerkomen op 0.56%.

Het voorgestelde systeem van mitigeren van de rentehobbel leidt ook tot extra lasten voor het bedrijfsleven. De kosten die voor het creëren van een gelijk speelveld worden gemaakt (volgens de Memorie van Toelichting ca. € 6 miljard in 7 jaar) overstijgen de maximaal mogelijke besparingen die in het beoogde duale stelsel kunnen ontstaan. Volgens de in het voorjaar van 2004 ingediende offertes van verzekeraars en UWV zouden de verzekeraars 10% meer WGA- gevallen reïntegreren dan UWV. Als dit zou worden gerealiseerd bedragen de besparingen – uitgaande van de parameters die SZW hanteert met betrekking tot gemiddelde verblijfsduur en gemiddelde uitkeringshoogte - in die 7 jaar maximaal € 600 à 700 miljoen. Dit maximale bedrag aan besparingen kan alleen worden bereikt als de bewuste 10% volledig uit de uitkering verdwijnt. Dat is echter niet waarschijnlijk. Als WGA-gevallen naar arbeidsvermogen worden gereïntegreerd houden zij wel recht op een uitkering, die in een deel van de gevallen hoger is dan de huidige gedeeltelijke WAO-uitkering. Vermoedelijk bedragen de besparingen – als zij al worden gerealiseerd - slechts een fractie van het hiervoor genoemde maximale bedrag.

4. Invoering van de wet WIA, de Invoeringswet WIA en WALVIS/SUB/Wfsv per 1 januari 2006

In het vorige hoofdstuk zijn de belangrijkste gevolgen van de Invoeringswet WIA beschreven. Zoals in de inleiding is aangegeven is er nog een groot aantal opmerkingen en vragen over onderdelen van deze wet. Deze zijn in de bijlage opgenomen.

In hoofdstuk 2 is de stand van het wetgevingstraject weergegeven, zoals die begin 2005 is.

Deze beschrijvingen op hoofdlijnen leiden tot de volgende constatering:

- het wetgevend traject voor de WIA en de Invoeringswet WIA is nog niet gestart. Tegen de achtergrond van de voorbereidingstijd, noodzakelijk voor een verantwoorde invoering van een stelselherziening als deze, is daardoor invoering per 1.1.2006 risicovol. Het is op zichzelf mogelijk de voorbereiding op de invoering te starten op basis van wat nu bekend is aan wetgeving en intenties met betrekking tot nadere regelgeving. Wij kunnen echter niet garanderen dat wij in staat zullen zijn de WIA en de Invoeringswet – zoals die in het Staatsblad worden gepubliceerd - per 1.1.2006 uit te voeren. Het is immers nog onduidelijk of en voor wat systeemaanpassingen betreft onwaarschijnlijk dat in de parlementaire behandeling aangebrachte wijzigingen nog kunnen worden meegenomen;
- de Invoeringswet heeft vooral consequenties op het gebied van financiering en de daarvoor te treffen administratieve voorzieningen. Deze interveniëren in de voorbereiding op de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv en brengen zeer grote risico's voor die invoering en vervolgens ook voor de invoering van WIA en Invoeringswet zelf mee;
- de Invoeringswet heeft geen bijzondere gevolgen voor het claimbeoordelings- en uitkeringsproces van het wetsvoorstel WIA c.q. voor de doelsystemen die deze processen ondersteunen. Omdat UWV als werkgever voor de uitkeringsgerechtigden fungeert, moeten wel de financiële afhandelingsystemen worden aangepast om te voldoen aan de eisen die de wet WFSV stelt. UWV zal – zoals eerder aangegeven - ook voor de uitkeringsgerechtigden loonaangiften op nominatief en collectief niveau moeten aanleveren aan de belastingdienst. Vanwege de schaalgrootte en de differentiatie in administraties voor verschillende categorieën uitkeringsgerechtigden is dit een bijzonder omvangrijke en complexe operatie, waarvan de voorbereiding is gestart. Wijzigingen in de nu bekende specificaties, die het gevolg zouden zijn van veranderingen in de loonaangifte en in het systeem van premieheffing, kunnen daarom niet meer worden verwerkt.

Gelet hierop is de conclusie dat integrale invoering op 1.1.2006 van WIA, Invoeringswet en WALVIS/SUB/Wfsv volgens de nu voorliggende specificaties niet mogelijk is. Wij stellen daarom de volgende alternatieven voor.

Alternatief 1

De invoering van WIA en Invoeringswet WIA wordt uitgesteld tot 1.1.2007. Dit is bedrijfsmatig gezien voor werkgevers en voor de uitvoering het meest verantwoord en minst risicovol. Om de volgende redenen:

- De noodzakelijkerwijs al ver gevorderde voorbereidingen op de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv bij werkgevers, Belastingdienst en UWV worden niet verstoord, waardoor de invoering van deze stelselherziening volgens planning kan verlopen en er geen grote risico's ontstaan voor het realiseren van deze stelselherziening. Wel past hier de algemene kanttekening bij dat de planning van de invoering van deze stelselherziening op zichzelf al onder druk staat (zie ook kamerstukken 26448 en 28219, nr. 172) en dat Belastingdienst, UWV en werkgevers in 2006 stelling met aanloopproblemen te maken krijgen.
- Voor de werkgevers ontstaat per 1.1.2006 daadwerkelijk 1 werkgeversloket: de belastingdienst. Als ook de WIA per die datum wordt ingevoerd en de voorbereiding en afhandeling van beschikkingen over eigen risicodragen door UWV nog in 2005 moet worden gerealiseerd blijven er nog geruime tijd twee loketten bestaan.
- UWV kan zich dan in 2006 bij de uitvoering van de WAO volledig richten op het afronden van de herbeoordeling van lopende WAO-gevallen en het nieuwe werkproces WIA kan dan worden ingevoerd als deze operatie achter de rug is. Vanuit een oogpunt van procesbeheersing is dat verre te prefereren boven een situatie waarin binnen c.q. naast een complex proces als die herbeoordeling een volledig nieuw werkproces moet worden ingevoerd.
- Er is voldoende tijd om de invoering van de WIA binnen de huidige systemen adequaat voor te bereiden. Aantekening verdient hierbij wel, dat er op 1.1.2007 nog geen nieuw WIA-systeem

beschikbaar kan zijn, zodat een bedrijfsmatig optimale ICT-ondersteuning van de WIA-uitvoering nog niet kan worden gerealiseerd.

- Tenslotte kan worden gegarandeerd dat – als de parlementaire behandeling van WIA en Invoeringswet in 2005 wordt afgerond – de wetten kunnen worden uitgevoerd zoals zij in het Staatsblad worden gepubliceerd.

Alternatief 2

Als alternatief 1 met de volgende uitzondering:

- Per 1.1.2006 ingevoerd de verhoging van de toetredingsdrempel voor de WIA van tenminste 15% arbeidsongeschiktheid naar ten minste 35% arbeidsongeschiktheid. Dit wordt geregeld in de WAO.

De voordelen zijn dezelfde als in alternatief 1. Bijkomend voordeel is dat de besparingen die als gevolg van die drempelverhoging uit de WIA voortvloeien al in 2006 kunnen worden gerealiseerd. Voor de uitvoering heeft invoering van dit onderdeel van de WIA geen bijzondere consequenties.

Alternatief 3

De WIA wordt ingevoerd met uitzondering van het hoofdstuk financiering. Voor dit onderdeel wordt een overgangsregeling vastgesteld, die op het volgende neerkomt:

- vanaf 1.1.2006 is eigen risicodragen vooralsnog alleen maar mogelijk in de combinatie WAO/IVA/WGA. Vastgelegd wordt dat eigen risicodragers WAO van rechtswege ook eigen risicodragers IVA en WGA zijn, tenzij men het eigen risicodragerschap per 1.1.2006 wil beëindigen. De termijnen voor eigen risico dragen worden vooralsnog gelijkgeschakeld naar vier jaar;
- de premiedifferentiatie wordt vooralsnog integraal uitgevoerd volgens de huidige Pembamethodiek. Dat betekent dat de premies worden berekend over het totaal van de lasten WAO/IVA/WGA en dat er geen uitzonderingen worden gemaakt voor de onderscheiden wetten. Dit betekent in combinatie met het voorgaande ook dat er voor de premievaststelling twee categorieën werkgevers zijn – eigen risicodragers en publiek verzekerden. Vanwege de mogelijke afschaffing van Pemba per 1.1.2008 verdient het de voorkeur deze methode tot die datum te hanteren.

Tevens wordt de invoering van de Beslissingsautoriteit uitgesteld tot na de afronding van het proces van herbeoordeling van lopende gevallen. De reden hiervoor is dezelfde als onder alternatief 1 is verwoord. Om de uniformiteit van de beoordeling van duurzame arbeidsongeschiktheid te borgen wordt in het huidige proces dubbele beoordeling van deze gevallen en toetsing door een landelijke commissie geregeld.

Dit model heeft de volgende voordelen ten opzichte van integrale invoering van WIA en WALVIS/SUB/Wfsv:

- de impact op de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv is beperkt en de risico's daarvan zijn te managen;
- een massale behandelingsprocedure voor eigen risico dragen met alle administratieve complicaties van dien wordt voorkomen;
- de verzekeraars krijgen direct toegang tot een grote markt (ca. 70.000 werkgevers);
- de politieke wens om de claimbeoordeling zo snel mogelijk op de WIA-manier te gaan uitvoeren kan worden gehonoreerd.

Bij dit alternatief blijft overigens van de opmerking van toepassing dat wij uitvoering van de WIA conform de definitieve specificaties per 1.1.2006 niet kunnen garanderen vanwege de onduidelijkheid over de termijn waarop WIA/Invoeringswet WIA in de Tweede Kamer worden behandeld en de eventuele implicaties van die behandeling voor de inhoud van deze wetten of voor nadere regelgeving.

Voorts brengt dit alternatief het risico met zich mee dat de invoering van de WIA te gehaast moet verlopen vanwege de korte voorbereidingstijd die nog rest. Per 1.9.2005 uiterlijk moeten de systemen zijn aangepast. Voor een stelselherziening van deze omvang is normaliter een voorbereidingstijd van ten minste 1 jaar nodig. De invoering van de WIA per 1.1.2006 blijft in dit alternatief dan ook risicovol.

5. Financiën

5.1. Ontwikkeling uitkeringslasten

In de Memorie van Toelichting wordt uiteengezet hoe de uitkeringslasten-WAO en –WIA zich naar verwachting (zouden) ontwikkelen. Op basis van de berekeningen wordt geconcludeerd dat er in de structurele situatie sprake zal zijn van een besparing op de wettelijke uitkeringslasten van € 1 miljard en van € 1 miljard op de niet-wettelijke uitkeringslasten (de private verzekeringen voor dekking van het WAO-hiaat, die in het kader van de WIA niet meer nodig zijn). Bij de gehanteerde veronderstellingen merken wij het volgende op:

- voor de berekening van het structurele niveau van uitkeringslasten voor WAO en WIA is uitgegaan van een jaarlijkse basisinstroom van 73.000 in de WAO. Zoals in par. 3.5. is aangegeven bedraagt de instroom in de WAO in 2004 ca. 58.000, hetgeen ca. 20% lager is. Als deze laatste trend zich voort zou zetten zal het structurele niveau van uitkeringslasten-WAO en –WIA ook ca. 20% lager zijn dan in de gehanteerde berekeningen is aangegeven. Dit zou ook betekenen dat het verschil in wettelijke uitkeringslasten tussen WAO en WIA lager zal zijn dan in de Memorie van Toelichting wordt verondersteld;
- de stelselherziening WAO (Wet Verbetering Poortwachter, verlenging loondoorbetaling bij ziekte, aanscherping schattingsbesluit en WIA) leidt in elk geval tot besparingen op de wettelijke uitkeringslasten. Onduidelijk is in welke mate de wet WIA zelf aan die besparingen bijdraagt. Een 'harde' besparing is de ophoging van de toelatingsdrempel van 15 naar 35%. De instroom daalt daardoor met ca. 20%, maar omdat het hier om het wegvallen van lage uitkeringen gaat, is de besparing op de uitkeringslasten ten opzichte van de WAO geringer – die bedraagt ca.8%. Daar staat tegenover dat de wettelijke uitkeringen op grond van de WIA hoger zijn dan die op grond van de WAO door het vervallen van het vervolgdagloon en het hogere uitkeringsniveau van werkende gedeeltelijk arbeidsongeschikten. Per saldo leidt daardoor naar onze waarneming de WIA niet tot additionele besparingen ten opzichte van de WAO zoals die inmiddels is na invoering van de Wet Verbetering Poortwachter, verlenging loondoorbetaling bij ziekte en aanscherping schattingsbesluit. Als het uitkeringsniveau in de IVA te zijner tijd wordt verhoogd zullen de structurele uitkeringslasten van de WIA naar verwachting hoger zijn dan van de huidige WAO.

5.2. Uitvoeringskosten

Wat de uitvoeringskosten betreft wordt hierna een onderscheid gemaakt naar structurele en incidentele kosten, die voortvloeien uit de invoering van de WIA. Het gaat hierbij zowel om de kosten, die voortvloeien uit de WIA zelf als uit de Invoeringswet WIA.

5.2.1. Structurele kosten

In onderstaand overzicht wordt geschetst hoe de structurele uitvoeringskosten zich na invoering van de WIA zullen ontwikkelen. Omdat de bestandsontwikkeling WIA en de ontwikkeling van het IVA- en WGA-bestand in de komende decennia nog onzeker is, beperken wij ons hier tot een schets van de kostenontwikkeling in 2006 en 2007. Daarbij wordt 2007 als de structurele situatie geduid. Wij gaan ervan uit dat in 2007, als de WIA inmiddels is ingevoerd, een beter zicht ontstaat op de ontwikkeling van het WIA-volume en de verdeling van IVA- en WGA-lasten. In 2007 kan dan opnieuw een prognose over de ontwikkeling van het structurele niveau van de uitvoeringskosten worden gegeven.

Structurele kosten uitvoering WIA en kosteneffecten op overige wetten (ontwikkeling ten opzichte van 2005, kosten geraamd in miljoenen euro's, afgerond op 1 miljoen)

Onderdeel	2006	2007
1. Uitvoering WIA	+ 31	+ 21
2. Uitvoering WW	- 1	- 7
3. Bezwaar en beroep	+ 10	+ 8
Totaal	+ 40	+ 22

Toelichting:

Ad 1. Uitvoering WIA

De voor 2006 geraamde extra uitvoeringskosten van € 31 miljoen zijn in grote lijnen het saldo van:

- intensivering van het werkproces einde wachttijdbeoordeling;
- de procesverzwaring bij de sociaal/medische beoordeling inclusief de beslissingsautoriteit. Voor de kostenraming van de beslissingsautoriteit is uitgegaan van de minimale variant: de beslissingsautoriteit neemt alleen de primaire beslissingen over volledige en duurzame arbeidsongeschiktheid. Zou deze autoriteit ook over bezwaar en beroep voor deze gevallen moeten beslissen dan nemen de kosten toe;
- de procesverzwaring WGA, die structureel is en in 2006 en 2007 in elk geval noodzaakt tot handmatige beoordeling van het recht op loonaanvulling. Onduidelijk is op dit moment nog of die handmatige beoordeling op termijn kan worden vervangen door een – goedkopere -geautomatiseerde verwerking;
- de introductie van flexibele keuringen;
- extra inzet van arbeidsdeskundigen voor reïntegratie vanwege het wettelijk vastgelegde recht op reïntegratie van gedeeltelijk arbeidsongeschikten;
- daling van het bestand van lopende gevallen als gevolg van ophoging van de toelatingsdrempel van tenminste 15% naar tenminste 35%;
- verondersteld is dat deze verhoging geen effect heeft op het aantal te beoordelen einde wachttijdgevallen en dat ook de aanscherping van het schattingsbesluit daarop niet van invloed is. De verlenging van de loondoorbetalingsverplichting bij ziekte heeft wel invloed op het aantal aanvragen einde wachttijd, maar die effecten zijn al meegenomen in de uitvoeringstoets over die wetwijziging.

In 2007 dalen de extra uitvoeringskosten van € 31 miljoen naar € 21 miljoen, omdat in dat jaar de effecten van het wegvallen van een groot deel van de wettelijke eerste en vijfde jaarsherbeoordelingen zichtbaar wordt.

Ad 2. Uitvoering WW

Omdat gedeeltelijk arbeidsongeschikten in het algemeen geen recht meer hebben op WW, maar het WW-deel onderdeel uitmaakt van de WIA-uitkering, daalt het aantal te behandelen WW-gevallen geleidelijk. Het gaat hierbij structureel om een daling van ca. 27.000 aanvragen en 23.000 toekenningen WW en om een kostendaling van € 7 miljoen. Wij verwachten dat die daling in de loop van 2006 zal inzetten en dat in de loop van 2007 het structurele niveau wordt bereikt.

Ad 3. Bezwaar en beroep

Vanwege de daling van het aantal WW-aanvragen zal het aantal bezwaar- en beroepszaken WW licht dalen, naar verwachting met ca. 1000 zaken. Het aantal bezwaar- en beroepszaken WIA zal naar verwachting met ca. 20% - ca. 8000 zaken - stijgen als gevolg van de effecten van het aangescherpte schattingsbesluit, het onderscheid WGA/IVA en het grotere belang van volledig arbeidsongeschikten om in de IVA terecht te komen, de WW-component in de WGA-uitkering en de onbekendheid met de WIA. Per saldo leidt dit tot een kostenstijging van € 10 miljoen. Voor 2007 verwachten we een daling van het aantal WIA-zaken van ca. 2000, omdat dan de bekendheid met en de acceptatie van de nieuwe wettelijke regelingen effect zullen sorteren.

5.2.2. Invoeringskosten

Wat de invoeringskosten betreft ramen wij hierna de kosten verbonden aan integrale invoering van de WIA en de Invoeringswet WIA. In deze raming is geen rekening gehouden met de alternatieve scenario's voor invoering, die in hoofdstuk 4 zijn opgenomen. Daarbij zij aangetekend dat het volgen van een van deze scenario's in het algemeen ook niet van invloed is op de invoeringskosten in zijn totaliteit, maar hooguit tot verschuiving van kosten in de tijd leidt.

Voor de taxatie van de invoeringskosten zijn twee zaken van belang. In de eerste plaats is het noodzakelijk om voor de WIA de invoering in twee fases te regelen, omdat – zoals eerder aangegeven – invoering per 1.1.2006 gepaard gaat met noodvoorzieningen en handmatige beoordelingen. Voor een bedrijfsmatig verantwoorde uitvoering van de WIA is de ontwikkeling van een geheel nieuw systeem met nieuwe werkprocessen en koppelingen met andere systemen noodzakelijk. Invoering hiervan is op zijn vroegst per 1.1.2008 te realiseren. In de tweede plaats maakt de Invoeringswet WIA het noodzakelijk om de systemen voor premieberekening en hetgeen

in het kader van WALVIS/SUB/Wfsv is ontwikkeld op het punt van loonaangifte, koppelvlakken tussen Belastingdienst en UWV en polisadministratie op onderdelen ingrijpend aan te passen.

In onderstaand overzicht is het totaal van de invoeringskosten geraamd:

Invoeringskosten WIA/Invoeringswet (geraamd in miljoenen euro's, afgerond op 1 miljoen)

Onderdeel	2004	2005	2006	2007	2008	Totaal
1. Invoering noodvoorziening WIA	1	18	3			22
2. Productieverlies a.g.v. inleren		10	2			12
3. Definitieve voorziening WIA		10	28	39	10	87
4. Aanpassingen WW		1				1
5. Nieuwe systemen premie(differentiatie)		14				14
6. Beoordeling ER-dragen WGA		8				8
7. Aanpassingen polisadministratie		7				7
Totaal	1	68	33	39	10	151

Toelichting:

Ad 1: noodvoorziening WIA

Het gaat hierbij om de volgende activiteiten:

- aanpassing handleidingen WAO aan WIA;
- bijgewerkte handleidingen van gerelateerde wetten (bijv. REA, Wajong)
- implementatie voorlopige processen, procedures en instructies;
- nieuwe brieven, brochures en overige communicatiemiddelen;
- aanpassen huidige systeemcomplexen;
- gedeeltelijke opleiding medewerkers (opleiden aantal fte's, nodig om de WIA de eerste twee jaar uit te voeren);
- opleiding staforganisatie;
- interne communicatie;
- externe mailing aan toeslaggerechtigden in verband met vervallen maximering toeslag.

Ad 2: Productieverlies

In het vierde kwartaal van 2005 en in het eerste kwartaal 2006 zijn productieverliezen te verwachten als gevolg van inleer- en aanloopproblemen. Wij schatten het productieverlies in op 10% bij een deel van de verzekeringsartsen, arbeidsdeskundigen, procesbegeleiders, medewerkers uitkeren en staf-verzekeringsartsen en –arbeidsdeskundigen.

Ad 3: Definitieve voorziening WIA

Het verschil tussen de noodvoorziening en de uiteindelijke definitieve oplossing is allereerst dat in de noodvoorziening een aantal zaken nog zo wordt uitgevoerd als in de definitieve situatie nodig is. Het gaat hierbij o.a. om het hanteren van het feitelijk arbeidsverleden voor het bepalen van de duur van de loongerelateerde uitkering, de maandelijkse verrekening van inkomsten en het vastleggen van gegevens noodzakelijk om het beoogde systeem van premiedifferentiatie WGA uit te voeren. Tevens is het noodzakelijk om voor een bedrijfsmatig verantwoorde uitvoering van de WIA een totale redesign van processen en systemen te implementeren. Als gevolg van de verplichting tot Europese aanbesteding van nieuwe ICT-systemen, die pas kan starten na de behandeling van de WIA in de Tweede Kamer, is invoering van de definitieve voorziening op zijn vroegst per 1.1.2008 mogelijk.

De raming van de kosten is indicatief, omdat op dit moment nog geen zekerheid bestaat over de definitieve inhoud van de WIA en aanpassingen in de eerste jaren na invoering bij een zo omvangrijke stelselherziening niet uitgesloten zijn. Om die reden is een risico-opslag in de kostenraming opgenomen.

De activiteiten zijn in beginsel hetzelfde als onder 1, zij het dat het hier niet om voorlopige, maar om meer uitgebreide definitieve voorzieningen gaat. Bovendien zullen de WIA-gevallen, die vanaf 1.1.2006 in de huidige systemen zijn geadministreerd, worden geconverteerd naar het nieuwe systeem.

In de kostenraming zijn (nog) niet opgenomen die kosten verbonden aan convergentie van de nog bestaande 3 systeemcomplexen WAO, WAZ en Wajong. In het meerjarenplan ICT hebben wij in

het algemeen opgemerkt, dat wij nog een beslissing zullen nemen over de noodzaak en de mogelijkheden om de convergentie van systeemcomplexen verder door te zetten. Gelet op het feit dat de WAO uitsterft en de verhouding tussen uitkeringslasten en uitvoeringskosten op termijn disproportioneel wordt, ligt het voor de hand om de WAO-systeemcomplexen verder te convergeren. De daarvoor te maken kosten zullen wij te zijner tijd in de jaarplannen opnemen.

Ad 4: aanpassingen WW

De aanpassingen in de WW-uitvoering zijn beperkt tot kleine systeemaanpassingen en wijzigingen van instructies en communicatiemiddelen.

Ad 5: aanpassingen systemen premie(differentiatie)

Zoals uit de analyse in paragraaf 3 blijkt is een ingrijpende herziening van het proces van berekening van premie(differentiatie) noodzakelijk. Deze taak blijft bij UWV berusten. De kosten bestaan uit personeelskosten, automatiseringskosten, aanpassing van werkprocessen en communicatiekosten. Naar de definitieve automatiseringskosten vindt nog onderzoek plaats.

Ad 6: beoordeling eigen risico dragen WGA

Verondersteld is dat 70.000 aanvullende garantstellingen/ nieuwe aanvragen in het kader van eigen risico dragen WGA moeten worden beoordeeld.

Ad 7: aanpassingen polisadministratie

Zoals uit de analyse in paragraaf 3 blijkt maakt de Invoeringswet aanpassingen in de polisadministratie noodzakelijk. De aard van de aanpassingen is in hoofdlijnen aangegeven. Nader onderzoek naar de precieze implicaties op meer gedetailleerd niveau vindt nog plaats. Vooralnog worden de kosten voor de aanpassingen geraamd op € 7 miljoen.

6. Tenslotte

In deze uitvoeringstoets hebben wij op hoofdlijnen de effecten van de Invoeringswet beschreven. Uit de analyse blijkt dat die Invoeringswet op het punt van de financiering van de WIA grote gevolgen heeft voor hetgeen inmiddels in het kader van de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv is ontwikkeld. Die gevolgen leiden tot de conclusie dat integrale invoering van de Invoeringswet WIA, de WIA en WALVIS/SUB/Wfsv per 1.1.2006 niet mogelijk is. Wij hebben daarom in par. 4 drie alternatieven geschetst voor de termijn waarop de wetten kunnen worden ingevoerd. In het eerste alternatief bepleiten wij uitstel van de invoering van WIA en Invoeringswet tot 1.1.2007. Het tweede alternatief is vrijwel gelijk. Het wijkt af in die zin dat een onderdeel van de WIA – de verhoging van de toelatingsdrempel van ten minste 15% arbeidsongeschiktheid naar tenminste 35% - al wel wordt ingevoerd. In het derde alternatief bepleiten wij een overgangsregiem voor de financiering, waarbij tevens al het duale stelsel dat in de WGA wordt beoogd per 1.1.2006 zou kunnen worden ingevoerd.

Onze uitdrukkelijke voorkeur gaat uit naar de alternatieven 1 en 2. In deze alternatieven kan invoering van de WIA het best worden geregeld, omdat de invoering niet samenloopt met de invoering van WALVIS/SUB/Wfsv, de voorbereidingstijd adequater is en rekening kan worden gehouden met wijzigingen die nog tijdens de parlementaire behandeling worden vastgesteld. Alternatief 3 is ook een begaanbare weg. Omdat de parlementaire behandeling nog moet starten is het echter onzeker of wij bij dit alternatief in staat zullen zijn de WIA uit te voeren conform de specificaties in het Staatsblad. Bovendien is de voorbereidingstijd –mede gelet op de freeze-periode van de systemen in verband met invoering van WALVIS/SUB/Wfsv – erg krap bemeten.

UWV 27.01.2005